Aan de Gemeenteraad Woensdrecht
Per mail verzonden

Betreft: beantwoording wethouder vragen raad in vergadering 6 februari 2019
Etten-Leur, 7 februari 2019

Geachte leden van de gemeenteraad,

Naar aanleiding van de beantwoording van de wethouder op de vele vragen met betrekking tot het zwartboek en de problematiek rondom JBB kreeg ik na afloop van meerdere fracties diverse vragen over de zienswijze die wij als Stichting HOVS hebben op de antwoorden. Op verzoek van deze partijen hieronder onze reactie.

1. Onderzoek Inspectie Gezondheidszorg & Jeugd

De wethouder heeft aangegeven dat hij het onderzoek van de IGJ als neutraal beschouwd. In ons schrijven van 4 februari jl. aan de IGJ, met een cc aan de gemeenteraden in Noord Brabant, hebben wij onze visie hier al over gegeven ten aanzien van de opzet en de mensen die wel en niet gehoord zijn. Ik wil hierbij aantekenen dat de onderzoeken van de IGJ per definitie **niet** neutraal zijn. Allereerst omdat de IGJ sec tot taak heeft om toezicht te houden. Op het moment dat er calamiteiten zijn of zorgmeldingen vraagt de IGJ de zorginstelling om zelf een intern onderzoek in te stellen om vast testellen wat er gebeurd is en om eventueel met voorstellen te komen om dergelijke calamiteiten te voorkomen. Hierbij krijgt elke partij de kans om zijn eigen straatje schoon te vegen en vervolgens te keuren of het straatje wel schoon is en wat men gaat doen om het straatje schoon te houden.

In dit specifieke onderzoek naar JBB en het zwartboek is deze methode zeer zorgelijk. Dit wordt met name gevoed door wie er gehoord zijn. Alle partijen die gehoord zijn hebben banden met JBB. Elke informant is traceerbaar. Zoals al gesteld is duidelijk dat de voorzitter van de cliëntenraad een buitensporige vacatiegeldregeling heeft en per week, volgens eigen zeggen, zoveel afspraken en verplichtingen heeft dat hij een inkomen aan vacatiegelden heeft wat het dubbele is van een bijstandsinkomen. De voorzitter geeft aan dat hij gehoord is en heeft ook aangegeven dat er door de IGJ geheimhouding is opgelegd aan een ieder die heeft bijgedragen aan het onderzoek. De IGJ ontkent dit overigens.

Zoals gezegd is iedereen in dit onderzoek traceerbaar, en daar zit de crux. Begin2018 is Jeugdbescherming Rotterdam Rijnmond door de ombudsman Rotterdam op de vingers getikt voor het feit dat er een intimidatie cultuur heerste waarbij cliënten door JBRR geïntimideerd werden. Dit onderzoek sloeg op een periode dat René Meuwissen nog bestuurder was bij JBRR. De houding en werkwijzen van René Meuwissen uit die periode zijn nu zichtbaar bij JBB. Logisch dat er een grote angst bestaat bij cliënten, medewerkers, ketenpartners etc. om te ageren tegen JBB.

Overigens sluiten wij ons aan bij de opmerkingen van het ABZ over de feitelijke onjuistheden in het rapport. Zo blijkt niet alleen de opmerking over tuchtmaatregelen niet juist te zijn, ook de opmerking over het inzetten van de klachtenfunctionaris absoluut onjuist te zijn.

2. Klachtenfunctionaris aangesteld als gevolg van zwartboek

Deze informatie is onjuist. De inzet van de klachtenfunctionaris is gestart in het klachtenreglement dat op 1 september 2018 is ingegaan. Dat is dus voor de publicatie van het zwartboek. Het zwartboek heeft dus niets te maken met de inzet van deze klachtenfunctionaris.

De inzet van de klachtenfunctionaris bij JBB kent een heel andere oorsprong. JBB staat bekend als de GI met de meeste klachten en het hoogste aantal gegrond verklaarde klachten. JBB wijkt zowel in absolute aantallen als in percentages sterk af van de andere GI's in Nederland. Ter verduidelijking: 56% (!!!!) van de klachten die bij de klachtencommissie komt is gegrond verklaard. Van die gegrond verklaarde klachten gaat 92%(!!!) over de houding en bejegening van de jeugdzorgwerker, de professionaliteit van de jeugdzorgwerker en het omgaan met de belangen en rechten van de cliënt door de jeugdzorgwerker. Deze cijfers zijn openbaar en staan in de jaarverslagen van JBB. De cijfers van 2018 zijn erger dan die van 2017. Het aantal klachten en percentages zijn nagenoeg gelijk aan 2017, echter in 2017 zijn ook de klachten van de 2 Veilig Thuis Regio's noordoost Brabant en zuidoost Brabant, die destijds onderdeel uitmaakten van dezelfde stichting, verwerkt. In 2018 slaan de cijfers alleen op JBB. Als de aantallen gelijk blijven dan kan er alleen maar gesteld worden dat het klachten aantal alleen maar is toegenomen. (NOOT: Ook in de periode van ... bij JBRR bleek zijn organisatie te grossieren in het aantal gegrond verklaarde klachten: 33%. Ter vergelijking is op dit moment na JBB het hoogste percentage 25% bij SAVE in midden Nederland, de rest haalt nauwelijks de 10%!). Deze klachtcijfers geven aan dat er weldegelijk en structureel probleem is bij JBB!

De inzet van de klachtenfunctionaris kent een geheel andere oorsprong. De cijfers spreken niet in het voordeel van JBB. Door de inzet van de klachtenfunctionaris wordt er met man en macht geprobeerd om te voorkomen dat er klachten bij de onafhankelijke klachtencommissie komen. Die cijfers moeten immers gepubliceerd worden. De eerste ervaringen met de klachtenfunctionaris is dat cliënten onder druk gezet worden om de klacht in te trekken.

Ten aanzien van de klachtenprocedure nog een wezenlijk opmerking: Als vicevoorzitter van Jeugdzorg Nederland is ... een groot voorstander van het inperken van het klachtrecht van de cliënten. Zo heeft hij voorgesteld dat een cliënt heet eerste jaar van een OTS geen klachten kan indienen. Echter de grootste fouten worden aan het begin van een OTS gemaakt. Indien je dan niet kan ingrijpen en een jaar moet wachten is het leed niet meer te overzien. Zeker als je beseft dat een OTS maar voor een jaar wordt uitgesproken. Hiermee wordt de cliënt in het voorstel van ... volledig de kans ontnomen een klacht in te dienen en is correctie alleen mogelijk als er al heel veel schade is aangebracht.

3. Normenkader

Volgens de overeenkomst tussen de GI's en de gemeenten mag een OTS **alleen** beëindigd worden als de ontwikkelingsbedreiging is afgewend. Daarnaast stellen de rechter en de Raad voor de Kinderbescherming doelen die behaald moeten worden. Als de doelstellingen niet gehaald zijn of de ontwikkelingsbedreigingen zijn niet afgewend dan kan de OTS dus ook niet beëindigd worden conform de nomen uit de overeenkomst. Steeds vaker zien we dat JBB een OTS beëindigd zonder dat de ontwikkelingsbedreiging is afgewend. In veel van deze gevallen wijst JBB naar behaalde doelen. Echter dit zijn vaak eigen doelen die niet overeenkomen met

de doelen opgelegd door de rechtbank of de Raad voor de Kinderbescherming. Dus ook op dit vlak houdt JBB zich niet aan de beschikkingen.

4. Zelfcertificering

Er zijn geen wettelijke beperkingen voor het aanvragen van een certificering. Dit kan bij het keurmerkinstituut. Elke organisatie kan een certificering aanvragen mits hij voldoet aan de door de landelijke overheid opgelegde voorwaarden. Aangezien een CJG in het vrijwillige kader al hetzelfde doet als een GI is het geen onlogische gedachte dat elke zorgregio zelf een certificering heeft waardoor de transitie van de zorg volledig wordt afgerond. Daarnaast kan door het lokaal beleggen er een forse besparing aan overhead gerealiseerd worden. Zeker als de lokale gecertificeerde CJG zich gaat houden aan de kerntaak: het makelen van zorg.

5. Jeugdwet

Er zijn enkele vragen gesteld die te maken hebben met de jeugdwet:

- Toezicht houden en zorg verlenen in één. Kan/ mag dat?
- Waarheidsvinding

Artikel 3.2. van de jeugdwet is heel helder:

Artikel 3.2

1 Een kinderbeschermingsmaatregel of jeugdreclassering wordt uitsluitend uitgevoerd door een gecertificeerde instelling.

2 Een gecertificeerde instelling biedt geen jeugdhulp aan.

Steeds vaker constateren we dat de jeugdzorgwerkers van JBB ook zelf als hulpverlener optreden. Dit is niet wenselijk, ze moeten zo hun eigen werkzaamheden immers controleren en beoordelen, het is dus ook wettelijk niet toegestaan.

De keuze hiervoor lijkt besloten te liggen in het businessmodel van JBB. Door zelf de hulpverlening te verzorgen kan er geld binnen de organisatie blijven om zo bijvoorbeeld de lange termijnverplichtingen te blijven voldoen. Echter door zelf de hulp te verlenen wordt de caseload, en daarmee de werkdruk per medewerker, hoger met als gevolg langere wachtlijsten etc. Los daarvan is het een feit dat de meeste jeugdzorgwerkers niet zijn opgeleid om als hulpverlener op te treden maar ook niet geregistreerd zijn als hulpverlener maar sec als jeugdzorgwerker.

Ten aanzien van de waarheidsvinding werd gisteren aangegeven dat hier een project over loopt. Maar project of geen project de wet is ook hier helder:

Artikel 3.3

De raad voor de kinderbescherming en de gecertificeerde instelling zijn verplicht in rapportages of verzoekschriften de van belang zijnde feiten volledig en naar waarheid aan te voeren.

De ervaring hier leert dat de jeugdzorgwerkers letterlijk verklaren dat zij niet aan waarheidsvinding hoeven te doen. De voorzitter van de Raad van Toezicht ontkent het bestaan van dit artikel. Toch is de wet heel duidelijk op dit punt maar constateren we in vrijwel alle casussen bij JBB dat de rapportages naar e rechtbank vol staan

met feitelijke en vaak met bewijzen aantoonbare onjuistheden. In de dossiervorming komt steeds vaker naar voren dat de jeugdzorgwerkers, al dan niet bewust, ontlastende verklaringen niet opneemt in het dossier teneinde de waarheidsvinding hiermee in het eigen voordeel te beïnvloeden.

Belangrijk om te weten is dat als de GI zich niet houdt aan de wettelijke bepalingen dit voor de zorgregio's aanleiding kan zijn de GI hiertoe te sommeren en uiteindelijk de overeenkomst te beëindigen.

6. "Namen en rugnummers" niet bekend

Met enige verbazing heb ik gisteren kennis genomen van dit standpunt van de wethouder. Ik kan me indenken dat hij niet persoonlijk op de hoogte is van alle namen die bij een GI zijn ondergebracht. Echter de informatie is wel degelijk bekend bij de gemeenten. Immers als er een kinderbeschermingsmaatregel wordt uitgesproken wordt dit aan de gemeente kenbaar gemaakt. Is het niet door de rechtbank, voor een aantekening in basisadministratie over de gezagsbeperking van de ouders, in voorkomende gevallen, maar daarnaast claimt de GI geld voor het dossier. Op het moment dat er externe hulp wordt ingeschakeld dient de GI vervolgens een jeugdhulpbepaling in bij de gemeenten die geaccordeerd moet worden. Met ander woorden de gemeente is volledig op de hoogte.

Het gekke hierbij is dat bij de aanvraag jeugdhulpbepaling de GI alle informatie over het kind verstrekt, echter als de gemeente gaat vragen naar de voortgang de GI zich beroept op de privacy. Onterecht, er is immers een kinderbeschermingsmaatregel uitgesproken. Op dat moment kunnen alle betrokken partijen, en de gemeente is er daar één van als budgetbeheerder, in overleg treden met de GI over de voortgang. Als voorbeeld wil ik hierbij noemen de gemeente Hilvarenbeek onder de vorige wethouder . Zijn ambtenaren hadden elke maand een overleg met de regio directeur van JBB over de voortgang per dossier uit zijn gemeente. Indien er op enig moment geen voortgang was nam hij zelf rechtstreeks contact op met JBB om hen te wijzen op hun verplichtingen en voortgang op te dragen. Opvallend is dat er uit Hilvarenbeek nauwelijks tot geen opmerkingen zijn in het kader van het zwartboek.

Gisteren in de vergadering is door het CDA al gewezen op de vermenging van hulpverlener en toezichthouder. Onder punt 5 Jeugdwet heb ik hier al naar verwezen dat dit wettelijk niet kan. Ook hier ligt een controlemogelijkheid voor de gemeente. Zodra er een OTS is uitgesproken en de GI het dossier, en de vergoeding, geclaimd heeft, kan de gemeente het volgen. Wettelijk moet er binnen 6 weken een plan van aanpak liggen en de hulpverlening opgestart worden. Dat betekend dat er dus na 6 weken een jeugdhulpbepaling moet worden ingediend. JBB mag nl zelf geen hulpverlening toepassen. Als deze niet direct na 6 weken wordt ingediend dan is dat al voldoende reden om JBB te bevragen over het dossier en de plannen.

De gemeente kan dus actiever de zaak controleren en is dat, gezien de grote bedragen die hierin omgaan wellicht wel verplicht naar de belasting betaler.

7. Commercie

De heer Bolders van het AKT vroeg mij of de commercie hier een rol speelt in de slechte performance van JBB. Ik heb daarop geantwoord dat de commercie geen probleem hoeft te zijn mits de commercie echt zijn werk kan doen. Door het moratorium binnen de jeugdzorg dat elke GI alleen in zijn eigen regio inschrijft krijgt de commercie geen kans en is er geen concurrentie. In dat kader is JBB dan ook een monopolist mede omdat de William Schrikker Groep en het Leger des Heils zich met name richten op specifieke doelgroepen.

Ik wil hierbij nog wat aantekenen: commercie hoeft niet nadelig te zijn, zolang je maar een keus hebt. In dit geval heb je als cliënt geen keus maar heeft ook de gemeente geen keus. In dat kader is de transitie van de jeugdzorg dus niet goed gegaan. De partijen die nu de jeugdzorg moeten uitvoeren zijn "commerciële" stichtingen die als een bedrijf gerund worden: moeten reserves opbouwen, eigen panden regelen, wagenpark, automatisering etc. Dit wordt allemaal betaald door de bijdrages van de gemeenten. Geld wat niet naar de zorg gaat. De lange termijn verplichtingen van JBB zijn inmiddels al 30% van het budget en lopen nog op. Daarnaast gaat de caseload omlaag, er zijn immers minder steeds minder jeugdigen en neemt de druk op de tarieven toe. Gevolg is dat er steeds minder geld voor de echte hulpverlening overblijft. Dit argument zal zwaar kunnen en moeten wegen in hoe de gemeenten de jeugdhulp moeten gaan invullen. Het in de eigen zorgregio invullen zal zeker een forse kostenbesparing kunnen opleveren los van het feit dat de hulpverlening sneller en efficiënter kan worden ingezet.

8. Contract met JBB

ER zijn vragen gesteld over de duur van de overeenkomst van het contract met JBB en de aanbesteding. Ik ben verbaasd over enerzijds dat er gesproken wordt over een aanbesteding terwijl er vervolgens een jaarcontract ligt wat elk jaar stilzwijgend verlengd wordt. Ik adviseer de gemeenteraadsleden om inzage te vragen in de overeenkomst. Want als het contract jaarlijks stilzwijgend verlengd wordt lijkt er geen sprake meer te zijn van een aanbesteding maar van een gunning. Dat betekent feitelijk dat je jaarlijks een subsidie geeft aan JBB. Subsidies geef je een carnavalsvereniging, een bibliotheek of een evenement. Niet aan een partij waar je zorg inkoopt. In dat kader denk ik dat het als gemeenteraad goed is dat men zich goed laat informeren over de contracten en de opzeg termijnen, alsmede hoe de zorgregio kijkt tegen een nieuwe aanbesteding en hoe die georganiseerd gaat worden.

Hierbij wil ik nogmaals benadrukken dat als de GI zich niet houdt aan de wettelijke verplichtingen, maar ook als het normenkader niet gehaald wordt dit voor de zorgregio de ruimte biedt om het contract op te zeggen en een nieuwe aanbesteding op te zetten waarbij men vrij is om derden aan te schrijven mee te bieden.

9. Inschakeling andere Gl's/uitstappen Woensdrecht uit zorgregio West Brabant west

De wethouder heeft aangegeven dat hij open staat voor ander Gl's. Het staat de zorgregio vrij om zelf contact te zoeken met andere Gl's. je zou kunnen denken aan Intervence(Zeeland) voor de gemeenten Woensdrecht, Bergen op Zoom en Steenbergen, en Jeugdbescherming Rotterdam Rijnmond voor de gemeente Moerdijk. Zelfstandig uitstappen zoals gevraagd in de vergadering en alleen doorgaan is m.i. niet wenselijk. Wel kaan de gemeente Woensdrecht overwegen, gezien de geografische ligging of het voor deze specifieke problematiek niet kan en moet aansluiten, al dan niet met Bergen op Zoom en Steenbergen, bij zorgregio's in Zeeland.

Naast de genoemde partijen in de naastliggende zorgregio's is er in Brabant ook nog de coöperatie Jeugd Veilig Verder uit Eindhoven. Deze coöperatie is een samenwerking tussen Jeugdbescherming Gelderland en Jeugdbescherming Amsterdam en is sinds begin 2018 werkzaam in Brabant en wil graag in heel Brabant voet aan de grond krijgen.

10. Zorgverzekering/Cliëntenraad

In de vergadering is de cliëntenraad en diens rol in het onderzoek van de IGJ(punt 1) al even besproken. De cliëntenraad komt hier ook nog even in beeld. Bij het beëindigen van de aanvullende zorgverzekering is uit eigen onderzoek inmiddels bekend dat de plannen hierover al voor de zomer zijn besproken door het management en de beslissing in de zomer periode is genomen door JBB. Wettelijk gezien had deze beslissing voorgelegd moeten worden aan de cliëntenraad. Dit is niet gebeurd. Daarnaast had de beslissing ook

besproken kunnen, en in het kader van de samenwerking, moeten worden met de gemeenten omdat dit vaak verregaande consequenties kan hebben voor mensen die vaak al aan de financiële onderkant van de samenleving staan. Dit alles is niet gebeurd.

Daarnaast klopt de uitleg van JBB dat de ouders eind november zijn geïnformeerd door de jeugdzorgwerkers niet. Meerdere cliënten hebben aangegeven dat zij echt de donderdag en vrijdag voor het Kerstweekeinde de brief als donderslag bij heldere hemel kregen en dat daarna de jeugdzorgwerker niet meer bereikbaar was. En als de jeugdzorgwerkers inderdaad de ouders eerder hadden geïnformeerd dan zouden ze dat in de brief hebben vermeld. Het is duidelijk dat ook hier grote twijfels mogen worden uitgesproken over de uitleg van JBB op dit punt.

11. Voorstel voor een brede informatie avond Jeugdzorg

Tijdens de vergadering hebben zowel het AKT als ABZ een voorstel gedaan voor een informatie bijeenkomst waarbij wethouders, raadsleden, beleidsmedewerkers jeugd van de 9 gemeenten zich kunnen laten voorlichten over de jeugdzorg en de problematieken waar men tegen aan loopt. Eerder heb ik een vergelijkbare avond mogen bijwonen in Boxtel. Hier is uitgebreid stil gestaan bij de materie van de jeugdzorg die vanuit alle hoeken werd belicht. Enige afwezige die avond was JBB, zij wilden alleen in de beslotenheid en van de gesloten deuren en onder absolute geheimhouding met de gemeenteraad spreken. Waarbij zij niet open stonden voor discussie met andere belanghebbenden. De aanwezigen bij die avond hebben na afloop de avond ervaren als verrijkend en inzichten gegeven in de complexe materie van de jeugdzorg en waar de verbetermogelijkheden zich bevinden. Ik zou de 9 gemeenten, en wellicht alle 18 gemeenten willen adviseren, om een dergelijk initiatief op te pakken naar het voorbeeld van de politieke partij Balans uit Boxtel.

Ik vertrouw er op u allen hiermee nog voldoende extra informatie te hebben gegeven voor de besluitvormende vergadering ten aanzien van uw standpunten, aanvullende vragen en moties die worden ingediend ten aanzien van JBB, het zwartboek en de jeugdzorg. Mocht u vragen hebben neem dan gerust contact met me op.

Voor de volledigheid voeg ik de inspreek tekst toe al bijlage.

Met vriendelijke gr_et,

Krijn ten Hove
Vicevoorzitter Stichting (H)erken Ouderverstoting.